

**Ю.О.Поплавська,
старший викладач**

**кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

ІНФОРМАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку української держави, оновлення всіх сфер його соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти, який відповідав би міжнародним стандартам. Розвиток науки і техніки сприяв появі нових форм навчальної комунікації, новітнім методам розв'язання освітніх завдань. Водночас відбувається еволюція змісту, форм і методів навчання, яка спонукає до розробок і впровадження новітніх освітніх технологій.

Зокрема, потребує вдосконалення й викладання музичного мистецтва в загальноосвітніх навчальних закладах. Звичайно, спроби вдосконалити програми з музики відбуваються, помітними є зміни в змісті й структурі предмету. Та переважна більшість учителів вважає цей предмет не особливо важливим у навчанні та в житті, стверджуючи, що є серйозніші дисципліни. Але така думка є, безперечно, хибною, адже для гармонійного розвитку особистості необхідно бути музично освіченим й розумітися в світі мистецтва, який оточує кожну людину з самого її народження. У школах часто учні не долюблюють уроки музичного мистецтва. Це зумовлено тим, що діти не розуміють, як можна використати свої мистецькі знання, пов'язати їх з іншими. Можна багато втратити, не змінивши підхід у вивченні музичного мистецтва. Тому впровадження інноваційних технологій має відбутися, аби забезпечити прагнення до опанування різних видів музичної діяльності, зробити процес музично-естетичного виховання цікавим, актуальним для дитини, сприяти гармонійному розвитку особистості, усіх її сфер: когнітивної, афективної, мотиваційно-діяльнісної, соціальної.

Аналіз попередніх досліджень. Проблеми впровадження інновацій активно досліджували як зарубіжні (Х.Барнет, Д.Гамільтон, Н.Грос, В.Гузєєв, У.Кінгстон, М.Майлз, І.Підласий, А.Пригожин, В.Сластьонін та ін.) так і вітчизняні вчені (І.Бех, І.Дичківська, І.Зязюн, О.Пехота, О.Пироженко, О.Попова та ін.). Інтерес до інновацій світової педагогічної громадськості виявляється у створенні інформаційних служб (Центр дослідження інновацій в освіті під егідою ЮНЕСКО, Азіатський центр педагогічних інновацій для розвитку освіти), започаткуванні програм впровадження педагогічних інновацій, проведенні міжнародних конференцій, що узагальнюють нововведення в різних країнах світу, інформують про них педагогічну громадськість на сторінках спеціальних часописів.

Одним із пріоритетних напрямів інноваційної освіти молоді на сьогодні можна вважати напрям інформаційних освітніх технологій, які викликають все більший інтерес у вчителів-практиків. Саме застосування інформаційних освітніх технологій передбачає докорінні зміни існуючих стереотипів організації навчально-виховного процесу, його змісту. Виникає потреба у розвитку творчої ініціативи педагогів, у пошуках нових форм і методів музично-виховної роботи.

В останній час питанням реформування й модернізації освітнього простору, введення нових інформаційних засобів у навчально-виховний процес сучасної початкової школи як безальтернативного на сьогодні інструменту оволодіння цікавою і яскравою інформацією присвячені численні дослідження (А.Болгарський, І.Гадалова, Л.Масол, Г.Падалка, О.Ростовський, О.Рудницька, О.Щолокова та ін.). Вчені переконані у цілком певній ефективності впровадження нових інформаційних технологій у процес опанування дитиною музичним мистецтвом. У багатьох педагогів-музикантів (О.Балабан, Н.Бергер, В. Варченко, В.Козлін, Т.Красноп'юра, І.Регейло, І.Ткачук, О.Чайковська, В.Штепа, В.Янкул) за останні

десятиріччя викристалізувався єдиний погляд на застосування комп'ютерних технологій на уроках музики, що відкриває нові резерви та перспективи розвитку творчої особистості учня (1;2;3).

Тому **метою статті** є розкриття освітньо-виховного потенціалу інформаційних, зокрема, мультимедійних педагогічних технологій у музично-естетичному вихованні дітей, що передбачає докорінного оновлення змісту шкільного предмету «музичне мистецтво», ґрунтовні зміни у формах і методах музичного навчання та виховання школярів.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить практика, вчителі музичного мистецтва, перебуваючи під впливом традиційної освіти, не достатньо обізнані з інформаційними педагогічними технологіями, не бачать їх перспектив і можливостей, не володіють методикою їх організації. Музичне мистецтво, як навчальний предмет у школі, має значні переваги в порівнянні з іншими навчальними дисциплінами щодо можливостей застосування інформаційних технологій. Адже, окрім власне навчальних цілей – формування музичних уявлень і понять – даний предмет повинен забезпечувати розвиток емоційної та духовної сфери дітей і молоді, їх творчої активності й самостійності, здатності до самореалізації, до самовираження, виховання особистісних якостей кожного школяра, його загальної та музичної культури, засвоєння загальнолюдських цінностей у ставленні до навколишнього світу. Шкільні вчителі не завжди бачать перспективи вивчення музичного мистецтва засобами інформаційних ресурсів, обмежуються формуванням знань про музичні об'єкти та явища і практичних умінь у їх застосуванні, не спрямовуючи свої зусилля на розвиток особистісних якостей дитини. Недостатній рівень використання освітніх інформаційних технологій в середній загальноосвітній школі їх реалізації на уроках музичного мистецтва, зумовили нас до вибору теми статті.

Сучасний вітчизняний і зарубіжний досвід доводить, що інформаційні освітні технології, мультимедійні програми, продукти можна успішно застосовувати під час вивчення різних шкільних дисциплін гуманітарно-естетичного циклу. За допомогою ігрових методів, використовуючи мультимедійні можливості (графічних, відео-, аудіо блоків комп'ютера тощо), з'являються нові перспективи значного підвищення ефективності засвоєння різноманітних знань. Особливого значення у цьому контексті набувають мультимедійні технології.

Під *мультимедійною технологією* слід розуміти технологію, яка окреслює порядок розробки, функціонування та застосування засобів обробки інформації різних модальностей. Говорячи про різні аспекти використання ММТ в освіті, варто зосередитися на розгляді питань, які стосуються використання *технічного засобу навчання* або комп'ютерно орієнтованого засобу навчання “нового” покоління, якому притаманні характерні ознаки: можливість об'єднання інформації, представленій в різних формах (текст, звук, графіка, відео, анімація) та інтерактивний режим роботи з інформацією.

Дослідження феномену «мультимедіа» в освіті багатоаспектні:

- мультимедіа як засіб підвищення ефективності навчання у вищій школі;
- застосування засобів мультимедіа в процесі навчання спеціалістів;
- мультимедіа як засіб навчання й інструмент, за допомогою якого розробляються педагогічні програмні засоби.

Використання засобів ММТ, за оцінками науковців, дозволяє:

- підвищити інтенсивність і ефективність процесу навчання;
- створює умови для самоосвіти та дистанційної освіти, тим самим дозволяючи здійснювати перехід до безперервної освіти;
- у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою представлення інформації.

Отже, уроки музики з використанням мультимедіа дають можливість одночасно співпрацювати з інформаційними ресурсами та розкривати творчий потенціал як учня, так і вчителя.

Значні навчально-виховні та музично-методичні резерви містять мультимедійні КНП (комп'ютерні навчальні програми) з музики, які забезпечують ефективну динамічність опанування молодшими школярами шкільного курсу з музичного мистецтва, елементами якого є „слухання”, „виконання”, „створювання” музичних творів [5,46]. Робота з КНП на уроках музики відкриває перед учнями можливості експериментування з електронними звуками. А вибір медіа засобів для уроку музики, на якому застосовуються КНП, — питання педагогічної і дидактичної стратегії, особистої компетенції та інтересу до засобів, якими користуватиметься і учитель, і учні [7,97].

В.Янкул у своїх наукових працях визнає, що комп'ютер з його мультимедійними можливостями сьогодні у школі — це безальтернативний засіб підготовки найцікавішого матеріалу до уроків музики. Маючи під рукою тисячі необхідних файлів, які зібрано за тематичними каталогами, вчитель дає змогу одержати учням у декілька разів більше потрібної якісної інформації, яку вони встигають закріпити під час уроку (учням не залишається навіть домашнього завдання). Таким чином, за допомогою інформаційних засобів учитель вирішує важливе завдання — напрацювання і накопичення для підготовки уроків у десятки разів більше інформації, ніж можна використати на уроці.

Крім того, учні з будь-яким типом сприйняття можуть повністю засвоїти поданий матеріал на уроці, адже задіяні одночасно зорові, слухові органи, і це підсилюється позитивним емоційним станом учнів [8,21].

З огляду на сказане, можна виділити цілі використання мультимедійних ресурсів у системі початкової музичної освіти:

- формування у молодших школярів системи музично-художніх знань, умінь, навичок;
- розвиток інтелектуальної сфери учнів; розвиток мислення, пам'яті, уваги;
- розвиток мотиваційної сфери: формування пізнавальних інтересів учнів, розширення палітри способів пізнання навколишнього;
- виховання естетичного ставлення до дійсності через формування оцінних суджень учнів та художньо-творчий розвиток особистості учня;
- технічне та технологічне оновлення процесу організації різних видів музичної діяльності учнів;
- забезпечення ефективного педагогічного керівництва у процесі комунікативної взаємодії вчитель-учень-комп'ютер-музика та можливості інтерактивних форм роботи між учасниками цього процесу.

Висновки. Завдяки впровадженню в систему музичної освіти мультимедіа забезпечується ефективне педагогічне керівництво процесом формування системи мистецьких знань у молодших школярів, учитель музики може контролювати художній розпиток особистості учня. Навчально-виховний потенціал різноманітних варіантів *стандартних комп'ютерних програм, навчально-розвивальних програм з музики, мультимедійних комп'ютерних презентацій PowerPoint, дидактичних ресурсів Інтернету тощо* сприятиме активізації творчих здібностей школяра, їх вдосконаленню у процесі опанування сукупності спеціальних знань і умінь, допомагатиме оволодінню нотацією і основами музичної грамоти, включенню в цілеспрямовану музичну діяльність. Таким чином, інформаційні освітні технології, мультимедіа та їх продукти містять значні навчально-виховні та музично-методичні резерви, забезпечують ефективну динамічність опанування молодшими школярами шкільного курсу музичного мистецтва, стимулюють творчий пошук, розвивають уяву, сприяють творчому мисленню учнів.

Література

1. Балабан О. Комп'ютерне навчання на уроках музики // Рідна школа. — 2002. - №4. — С.64 — 65.
2. Бергер Н. Музыкальная грамотность и компьютер // Теле-коммуникации, математика и информатика - исследования и инновации. - Вып. 6. - СПб., 2002. — с. 12-18.
3. Варченко В. И. Дидактические условия использования компьютерных технологий в начальной школе. Автореферат дис. кандидата пед.наук. — Калининград, 1998.

4. Ткачук І. Персональний комп'ютер: розвиток музичних здібностей учнів // Рідна школа. — 1999. — №12. — С. 47-48.
5. Чайковська О. Комп'ютерний практикум у системі початкової музичної освіти / Рідна школа. — 2001.- №1. — С.46-47.
6. Чайковська О. Комп'ютерні технології в практиці музичного навчання загальноосвітньої школи / Рідна школа. — 2004. - №10. — С.25-28.
7. Штепа В.В. Використання сучасних персональних комп'ютерів на уроках музики/ Педагогіка і психологія. — 1996. - №3. — С. 97-103
8. Янкул В.А. Можливості та проблеми використання комп'ютера на сучасному уроці музики // Комп'ютер у школі та сім'ї. - №2. - 2005. — с.21-22.

Н.О. Рачковська
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Н.С. Казьмірчук

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Постановка проблеми. Фізичне здоров'я є головною умовою духовного і морального здоров'я дитини. У період дошкільного дитинства закладається фундамент здоров'я, формуються життєво необхідні рухові навички, вміння, розвиваються важливі фізичні якості, що свідчить про необхідність правильного фізичного виховання, яке має сприяти оздоровленню і повноцінному розвитку дитини.

Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні – сукупності навчально-виховних закладів, призначених для цілеспрямованого навчання і виховання. Однак становлення України як незалежної держави супроводжується складними соціально-економічними, морально-етичними, національними та іншими проблемами, які призвели до погіршення фізичного, психічного і матеріального стану більшої частини населення. Особливе занепокоєння викликає факт зниження здоров'я та фізичного розвитку дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми здоров'язберігаючого компонента у фізичному вихованні дітей дошкільного віку знайшли відображення в роботах В.А. Ананьєвої, А.І. Баркан, Л.А. Венгер, А.М. Дороніна, Т.М. Доронової, Н.А. Дьяченко, Б.Б. Єгорова, Ю.Ф. Змановский, Г.П. Іванової, І.М. Козлова, В.Т. Кудрявцева, Л.І. Латохіної, С.В. Менькова, В.А. Нестерова, М.А. Правдова, А.В. Самсонової, Т.Д. Фершаловой, Б.В. Шевригіна та ін. Дані досліджень свідчать, що 80% дошкільників мають захворювання верхніх дихальних шляхів, у 60% – відзначено порушення постави, 50% дітей мають неврологічні захворювання. Більшість дітей приступає до навчання в школі фізично не готовими до цього виду діяльності [4]. У цих умовах фізичне виховання є найбільш діючим фактором зміцнення здоров'я. Між тим, чинна в Україні система фізичного виховання, однією з ланок якої є система дошкільного фізичного виховання, перебуває в кризовому стані і не завжди може вирішити свою основну мету – зміцнення здоров'я населення. Така ситуація обумовлена невідповідністю нормативно-правової бази і сучасних вимог, життєвих інтересів і потреб суспільства [6, с.9]. Вивчення особливостей функціонування систем дошкільного фізичного виховання в країнах світу дозволить збагатити й вдосконалити вітчизняну систему дошкільної освіти.

Метою статті є аналіз і систематизація даних літературних джерел щодо сучасного стану фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми у дошкільних закладах у зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах світу дошкільна освіта є первинною ланкою єдиної системи виховання і навчання. Як правило, у більшості країн функціонують стаціонарні та сезонні ясла, садки з різною тривалістю роботи, дошкільні відділення при початкових класах, материнські школи, майданчики. Виховна робота, метою якої є